

Иако во наша држава веќе подолго време се работи во насока на тоа како да се дојде до поквалитетно образование, ефектите од најавените и веќе спроведени промени никако да дојдат до израз. Наместо тоа, промените предизвикуваат нови проблеми, а како резултат на тоа тапкаме во место.

Како ќе ја спроведуваме Националната стратегија за развој на образованието кога училиштата ги немаат основните услови за образование на децата - немаат средства за заоплување на училишните простории?

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

ОД ПРВИОТ САЕМ НА ЗДРУЖЕНИЈАТА И ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА НАСТАВНИЦИТЕ ОДРЖАН ВО СКОПСКАТА ГИМНАЗИЈА "ЈОСИП БРОЗ ТИТО" ВО РАМКИТЕ НА МАНИФЕСТАЦИЈАТА "ДЕНОВИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО ВО РМ"

Со какво образование ќе чекориме на патот кон Европската унија? Со куп проблеми и нерасчистени ситуации, со меѓусебни обвинувања и препукувања...

Сигурно дека на патот кон ЕУ ни се потребни реформи, но, пред сè, потребна ни е промена на сопствената совест. Судејќи по сè она што ни случува во овој сегмент од општествено-политичкиот живот, произлегува дека сè уште не сме се ослободиле од личните суети и од тоа кој е кој во оваа држава.

Со последните случувања на релација Дојчин Цветановски (отцепениот СОНК) - Веселинка Трајковска (синдикатот за образование, кој функционира во рамките на ССМ), уште еднаш по кој знае кој пат се докажуваме пред светот како "недораснати" луѓе. Ако ги имаме предвид забелешките од ЕУ за недостатоците во другите сегменти, тогаш можеме да очекуваме дека, како што всушност беше и најавено, ако не продолжат преговорите на релација СОНК - Влада, во мислењето кое од ЕУ треба да го добиеме на 9 ноември ќе биде потенцирано дека "имаме недостаток во демократскиот развој на земјава".

Како и секогаш, таман што ќе помислиме дека сме тргнале напред, ќе ни се случи нешто што ќе нè оддалечи назад. Во конкретниот случај

Дојчин - Веселинка не го бараме виновникот и не коментираме кој е во право, но потенцираме дека сè ова ќе има негативни реперкусии врз меѓународниот углед на државата.

На гости кај Цветановски допатува Меѓународниот синдикат за образование, кој застана во негова одбрана, но тоа беше доволен мотив да се разгорат и онака запалените страсти, кои овој пат отидоа на многу повисоко ниво. Повисоките инстанци во државава обвинија дека гостите на Цветановски биле изманипулирани од домаќинот, а домаќинот, пак, потенцира дека ваквите обвинувања се скандалозни и дека ќе имаат дополнителни реперкусии. Сепак, Дојчин Цветановски и Веселинка Трајковска се само капка вода во морето проблеми наречено образование.

И децентрализацијата, односно трансферот на надлежностите од централно на локално ниво, создаде проблеми и ги збуни новите градски татковци до каде може да одат со своите ингеренции, односно кој треба да ги именува новите директори на училиштата. Па, така на почетокот од учебната година се соочивме со непријатна ситуација во едно училиште да има два директора, имаше и злоупотреба на печатите. Но, ситуацијата доби поинаков тек. Градоначални-

КАКО ПРЕКУ С ТРЕНИРА КВА

ците му се налутија на Министерството за образование, а дел од нив најавија дека ќе му ги вратат училиштата на ресорното Министерство, ако тоа и Владата не ги подмират долговите и не ги обезбедат потребните средства за нафта, јаглен, дрва, за веќе отпочнатата грејна сезона.

На стартот на оваа учебна година родителите се најдоа и во неизвесност дали ќе има или не целодневна настава за нивните деца. Поведени од изјавата дека ваков вид настава ќе има само уште оваа година, Асоцијацијата и советите на родители веќе собраа 16.000 потписи, со кои ќе бараат целодневната настава во Законот за основно образование да биде прецизно дефинирана како задолжителен облик на финансирање од Буџетот на државата.

Кога сме кај законските иницијативи, професорите од Универзитетот "Свети Кирил и Методиј" побараа подолг работен век, а тоа, пак, го разгори уште повеќе проблемот со одлевањето на "мозоците"...

КРЕДАТА ЗАМЕНЕТА СО КОМПЈУТЕР

Е, токму во една ваква ситуација си го поставуваме прашањето: како со толку проблеми ние ќе можеме да работиме во насока на подобрување на квалитетот во образованието?

Сепак, барем некои луѓе во државава се реални во изјавите дека не треба да се залажуваме оти сме имале високоразвиен образовен систем, зошто резултатите го покажуваат спротивното, во поглед на меѓународното вреднување сме само пред Пакистан и Албанија. Тоа беше и мотив плус во рамките на манифестацијата "Денови на образованието" да се проговори за тоа што му недостасува на овој сегмент од општествено-политичкиот живот во државава.

Живееме во ерата на информатичко општество каде кредитата се заменува со компјутер, а неговото непознавање е исто како да не се познава азбуката. Токму затоа потребна е едукација, пр-

ед сè, на наставниците, затоа што од неговата подготвеност зависи како тие ќе им го пренесат своето знаење на децата. Секојдневно ни се случуваат промени и затоа не треба да се правиме "се-знајковци", односно постојано треба да учиме и да бидеме во тек со промените. Во таа насока се и најновите размислувања, кои доаѓаат од Министерството за образование. Една од новините во образовниот процес е лиценцата за наставниците, која подразбира дека секој кој има професорска диплома нема да може да биде наставник, за неа нема да има полагање, туку таа ќе може да

стигнатите резултати со училиците. Лиценците ќе ги издава новоформираната просветна комора, а првите лиценци ќе бидат издадени во 2007 година.

Во новата Национална стратегија за развој на образованието, која сега е на јавна расправа, се предвидува повеќе практика - помалку теорија. Но, најмногу дискусии предизвикува прашањето за приватни училишта и за десетолетката. Познато ни е дека стартуваат менеподготвени со деветолетката, па затоа под сомневање е ставена и најавата за десетолетка (предвидено е основното образование да почнува од шест

вој на образованието ќе ги даде очекуваните резултати, се поставува и едно друго прашање, како училиците во недоволно загреаните просветии ќе размислуваат по-квалитетно?

КВАЛИТЕТЕН НАСТАВНИК

Потребата од подигнување на квалитетот на образованието, воопшто го актуелизира прашањето за подигнување на квалитетот на наставникот. Наставникот, како што потенцира и деканот на Филозофскиот факултет во Скопје, проф. д-р Трајан Гоцевски, мора да биде епицентар на реформите во образовниот систем.

тетно обучени наставници. Ако ја земете 'Зелената книга' на еден од најголемите авторитети во областа на наставничката професија, а тоа е Европската асоцијација за обука на наставници, ќе видите дека прашањето за образование или усовршувањето на наставниот кадар не е веќе национално прашање ограничено во рамките на една држава, туку станува прашање од општ интерес во рамките на европското опкружување. Која е целта на 'Европа базирана на знаење' - трансформирање на европските општества во динамични општества кои учат, поддршка на процесот на европската интеграција, економскиот просперитет на државата и социјалната кохезија. Интервенцијата во областа на обуката и усовршувањето на наставниците без друго подразбира интервенција во организационите структури на секторот образование, реформа на наставните планови и програми, ефективно користење на новите информациски комуникациски технологии во процесот на учење. Образованието мора да го поддржи и да го стимулира професионалниот развој на наставниците за време на сите фази од нивната професионална кариера. Исто така, перманентниот општествен развој мора да биде поддржан со образовните иновации, училишниот развој и образовните освежувања. 'Зелената книга' се задржува на една нова визија, нов профил на наставникот во сферата на неговото иницијално образование, во кое вели не за творено образование, туку студентите мора во текот на нивното образование да бидат вклучени во образовно-истражувачки зафати, кои за предмет на тие истражувања би ги имале проблемите, состојбите во сферата на образованието за системот за кој се подготвуваат. Со други зборови, истражувајќи студентите да стекнуваат знаења", вели Зоран Велковски, проректор за настава на Скопскиот Универзитет.

Тој потенцира и дека барањето за професионално усовршување подразбира

ТУДОТ ЌЕ СЕ ЛИТЕТЕНА НАСТАВА!

ПОТРЕБЕН Е КОДЕКС ЗА ПРОСВЕТНИТЕ РАБОТНИЦИ- ДРЖАВНИОТ СЕКРЕТАР ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, ЗОРАН ПОПОВСКИ

се продолжува по пат на апликација, но дали ќе биде продолжена ќе зависи од трудот на наставниците, посетениите обуки за странски јазици и компјутери, но и по-

до 12 години, нишо средно од 13 до 15 години и вишо (незадолжително) средно од 16 до 18 години). Иако се поставува прашањето дали Националната стратегија за раз-

"Неопходно е да го осмислиме системот за доживотно образование на тие луѓе, да се мотивираат, но и да се афирмираат општествените и статусните вредности на наставниците", потенцира Гоцевски на симпозиумот на тема "Квалитетот на образованието".

"Невработеноста и сиромаштијата се жртви на глобализацијата. Но, ако не ги прифатиме глобализационите процеси, ќе станеме уште поголеми жртви. Активирањето на квалитетот на наставничката професија се наоѓа во рамките на еден заокружен процес на глобалните тенденции на европско рамниште, кои се јавуваат во рамките на нешто наречено како 'Европа базирана на знаење'. Но, 'Европа базирана на знаење' не се однесува само на високото образование, туку ги зафаќа сите сегменти на живеење, економијата, културата, итн. Во дадениот случај лајт мотив на оваа идеја 'Европа базирана на знаење' е бездруго висококвалитетно образование поддржано од висококвали-

доживотно учење. Но, постојат проблеми кои не се карактеристични само за нас, се јавуваат во сите земји во Европа, а тоа е присутниот традиционализам во квалитетот на наставниците. Често се вели - не ни треба ништо, не треба да се менува, добро е така, односно се занемарува прашањето за стручното усовршување. "Не можете - додава тој - усовршувањето да го поистоветувате со тоа што се нарекува индивидуална авантура, од една страна - барање за компетенции, а од друга страна - несоздавање услови за примена на тие активности. Образова-

ЛАЈТ МОТИВ НА "ЕВРОПА БАЗИРАНА НА ЗНАЕЊЕ" Е ВИСОКОКВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАНИЕ ПОДДРЖАНО ОД ВИСОКОКВАЛИТЕТНО ОБУЧЕНИ НАСТАВНИЦИ, ЗОРАН ВЕЛКОВСКИ

на она што му се нуди. Неговото образование е регулирано еднакво, тој не е во состојба сам да се определи. Учи по нечија друга желба. И што е уште поважно, на семинарите сепак повеќе се стекнува знаење, но иако знаењето е прв елемент во менувањето на личноста, тоа не е доволно. За промени на личноста е потребно многу повеќе, менување на ставовите, верувањата, очекувањата, вредносниот систем. Потребно е да го менува сопственото однесување. Тоа нешто сè уште не се случува, ние немаме развиен систем за стручно усовршување и според тоа се смета дека наставникот кој поминал повеќе години во образование како да стекнал некое искуство и не мора да учи. Тоа не е точно, необработеното искуство е пропадно искуство, само она искуство кое наставникот го обработува, го претвора во сопствено знаење, води кон развој. Само наставникот кој ги регулира сопствените слабости и постигнувања е напреден. Потребно е самооценување, но и самовреднување на наставникот", објаснува Попоски.

ДА СЕ МОТИВИРААТ, НО И ДА СЕ АФИРМИРААТ ОПШТЕСТВЕНИТЕ И СТАТУСНИТЕ ВРЕДНОСТИ НА НАСТАВНИЦИТЕ, ТРАЈАН ГОЦЕВСКИ

нува тој како личност не може да доведе до промени во образованието на учениците. Сам се менува само со учење, дури и учењето така се дефинира - процес кој води кон релативно трајни промени во однесувањето на единката. Како учи нашиот наставник - на семинари, но ако биде повикан, или ако биде на теран да појде на тие семинари. Но, не учи она што сака, тој не е во позиција да избира кога ќе појде на семинар и за што ќе појде, туку оди

нието не смее да биде политички маркетинг, туку мора да стане реалност и не треба само афирмативно да биде посочувано во политичките предизборија, туку реално да биде вклучено во програмите на политичките гаритури. Јас често го спомнувам случајот со Тајланд, првите реформи кои се направени таму се во сферата на земјоделието и образованието. Европа утврдува директиви и стандарди кои секоја високообразовна институција треба да ги почитува за да биде оквалификувана како институција која спроведува обука на наставен кадар. Денес тенденција во Европа е професионализација на наставничката професија, дефинирање на профил со компетенции, кои наставникот треба да ги поседува за да ги оспособи учениците. 'Зеле-

ната книга' е алфа и омега за обука за наставниците. Кај нас е во тек изработка на Национална програма за образование, а она што треба нашата држава да го фаворизира е градење на т.н. ефективно училиште, кое се манифестира преку обезбедување високи постигнувања и успех, подобрување и подигнување на моралот и мотивацијата. Не им пренесувајте само знаење на децата, научете ги како да живеат".

М-р Киро Попоски потенцира дека во нашето образование веќе неколку години се одвиваат промени од најразновиден тип, но ефектите од нив како сè уште да не се чувствуваат.

"Стожерот на проектите е наставникот, кој одлучува како ќе се одвиваат промените. Кој наставник - оној кој и самиот се менува. Ако не се ме-

ОТВОРЕН КРАЈ СО ХРИСТИНА

премиера: Недела 17.10
репризи: Четврток 22.10
Сабата 13.10

МТМ
МАКЕДОНСКА

**И ЛОКАЛНИТЕ
ТЕЛЕВИЗИИ ВО
МАКЕДОНИЈА
СЦГ И БИХ**

Тема:
**Вистинска љубов или
љубов од интерес?**

